

נשיכה או נשיקה – פרשת וישלח

יעקב יודע שעשוי אחיו בא למלחמה כנגדו. הוא אכן יכול להתארגן למלחמה, יש לו גם חיילים שמסוגלים להשמיד עיר שלימה, אך מעדיף בדרך אחרת לנצח את המאבק.

נראה שיעקב מנסה להעביר את עשיו תהליך משמעותי. של הרגעת הכעסים של עשיו, והמסת ליבו. יעקב אמנם מתכוון (למלחמה, לדורון ומלחמה) אבל יותר מכך הוא עובד על הרגש של עשיו.

יעקב אבינו גורם לכעס של עשיו לאט לאט להשתחרר. הוא מפרק אותו בשלבים עדינים, ומעביר אותו תהליך של נגיעה על מיתרי הרגש. כל מנחה ומנחה בפני עצמה שוברת עוד את הקרח. יעקב בתחילה שולח מתנות, ומפזר אותם באופן מדורג (בראשית לב, יז-כב): "וַיִּתֵּן בְּיַד עֶבְדּוֹ עֶדְרָה לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר אֶל עֶבְדּוֹ עֶבְרָה לְפָנַי וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֶדְרָה וּבֵין עֶדְרָה": משמעות הרווחים נועדה לתת לעשיו זמן להתרשם, להתפעל, להתרגש, להתרכך, ולנסות לקבל את יעקב באופן הנכון. יעקב לא מסתפק בכך, ודואג שכל מלאך, יפנה לעשיו ויאמר לו את דברי הפיוס:

"וַיֵּצֵא אֶת הָרֵאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי יִפְגְּשֶׁךָ עֵשָׂו וְשָׂאֲלֶךָ לֵאמֹר לְמִי אַתָּה וְאָנָּה תֵלֶךְ וְלִמִּי אַלֶּה לְפָנֶיךָ: וְאָמַרְתָּ לְעֶבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הוּא שְׁלוּחָה לְאֲדֹנָי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם הוּא אֲחֵרִינוּ: וַיֵּצֵא גַם אֶת הַשְּׂנִי גַם אֶת הַשְּׂלִישִׁי גַם אֶת כָּל הַחֲלָכִים אֲחֵרֵי הָעֶדְרָה לֵאמֹר כְּדָבָר הַזֶּה תִּדְבְּרוּן אֶל עֵשָׂו בְּמִצְאָכֶם אֹתוֹ:"

יעקב דואג להכין את עשיו למפגש איתו, מתוך בקשה מהמלאכים שימסרו לו את בקשת המחילה והסליחה: "וְאָמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עֶבְדְּךָ יַעֲקֹב אֲחֵרִינוּ כִּי אָמַר אֲכַפְרָה כְּפִי וְאָמַרְתֶּם לְפָנָיו וְאָחֵרֵי כֹן אָרְאָה כְּפִי אוֹלֵי יִשְׂרָאֵל כְּפִי."

יעקב ממשיך בדרך זו גם בהכנת המפגש המשפחתי, ומניח את המשפחה באופן טקסי, עמידה מדורגת ומרגשת, להראות לעשיו כמה הם מכבדים אותו. עשיו רואה את הילדים של יעקב, מן הסתם הם דומים ליעקב כשהיה קטן. הוא נזכר במשפחה שלו. הוא רואה ילדים. הוא רואה את נשות יעקב:

"וַיִּשְׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת לְדִיהֶן רֵאשֵׁנָה וְאֶת לְאָה וְלִדְיָהּ אֲחֵרִים וְאֶת רְחֵל וְאֶת יוֹסֵף אֲחֵרִים". בטקס המרגש, יעקב גם משתחוה 7 פעמים: "וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו."

רק לאחר ריכוך ושיכוך הכעס, מצליח יעקב להגיע למציאות של התרגשות כה גדולה עד כדי דמעות: "וַיִּרְץ עֵשָׂו לְקָרְאוֹתוֹ וַיַּחַבְּקוּהוּ וַיִּפְּלַעַל צְנָאָרוֹ וַיִּשְׁקְהוּ וַיִּבְכּוּ:" עשיו רצה לנשוק את יעקב, אבל הוא לא הצליח, הוא מחבק, מנשק ובוכה.

אולי זה מה שחז"ל רצו ללמד אותנו, שעשיו בא עם שיניים, ויעקב הצליח להכהות את שיניו, ולהפוך אותם מנשיכה לנשיקה. עשיו רצה לנשוק אותו ויצאה לו נשיקה. הכוונה הייתה להרוג, ולפגוע, אך הריכוך של יעקב הוביל לאהבת אחים.

מספרים על הרב שמואל הנגיד שהיה יועצו של המלך (חבוס בן מאכסן אל מוצפר). פעם יצא המלך לרחובה של עיר יחד איתו. והנה המלך שומע מישהו צועק ומקלל את המלך. המלך כעס ונפגע. ואומר לר' שמואל הנגיד, תדאג שיכרתו את לשונו. כעבור שנה שוב הם יוצאים לסיור בממלכה. והמראות חוזרים על עצמם. רוב האנשים מריעים למלך, אך אותו אחד צועק. המלך בכעס על ר' שמואל הנגיד. אמרתי לך לדאוג שיחתכו לו את הלשון. ואומר לו ר' שמואל הנגיד: תקשיב מה הוא צועק. המלך היטה אוזנו ושמע צעקות: "יחי המלך". הסביר ר' שמואל הנגיד "דאגתי שיכרתו לו את הלשון המקללת, וישימו לו את הלשון המברכת."

לפעמים אנחנו חושבים שאם נכניע ונהרוס ונשמיד ננצח. אך הניצחון היותר גדול זה לא להרוג, אלא להפוך את האויב לאוהב.